

מאת המוציאים לאור

במסרנו לקורא העברי את האלמנך שלנו מרנישים אנו את עצמנו נאלצים לבקש את רשות הרבור למלים אחדות, שלפי דעתנו אינן מיותרות לגמרי.

הוצאת אלמנך בידי הוצאת ספרים אם גם איננה, מאורע—הרי יש בה מן החדוש בספרות שלנו; אך אנו לא לחדוש לשמו, לא לחדוש לשם חדוש התכנון. הוצאת האלמנך—מצפה; נכעה מאליה מתוך אותו הקשר הנפשי, שהוצאת, מצפה; הצליחה ליצור בינה ובין הקורא העברי במשך ארבע שנות קיומה.

אין בדעתנו לדבר בזה על הצלחת, מצפה; וכבושיה במשך הזמן הקצר הזה ואין צורך לומר, שאין בדעתנו להכריז עליה. ואולם יש לה להוצאת-ספרים עברית, מזלי מיוחד בנידון זה: כל כמה שהיא מרשה לעצמה לדבר על הצלחותיה, נשאת היא בנדר ענותנותה הנמוסית בהחלט; יען כי הצלחת הוצאה עברית אין פירושה לעת-עתה אלא הצלחה מוסרית בלבד. ולהכריז על הצלחה מוסרית משמעו: להכריז על קנין מוסרי לאומי, שיותר משהוא רשום לחשבון ההוצאה, רשום הוא לחשבון היצירה העברית עצמה, שלאט-לאט הולכת היא ומשתחררת מקלאי די אמותיה של „המצוה“ הלאומית ונעשית להכרח מעשי, לצורך-חיים ממדרגה תיונית מוחלטת. הקורא הולך ונעשה לצרכן רוחני בריא, שהספר העברי הולך וקדל מהיות אצלו פּרָפֶרַת לשָפָת, מותרות-מפּל והנאת-ארעית בלבד. היצירה העברית הלכה ונעשתה בזמן האחרון למזון חי, שהקורא מרניש את העדרו הרגשה מוחשית המביאתו לידי דרישה יום-יומית של הספר העברי.

ואת העובדה המשמחת הזאת תּוֹתה הוצאת, מצפה; מבשרה היא. מאת הספרים בערך, שהוצאנו במשך זמן קיום

הוצאת-מצפה, משמשת לנו ציון חדש בתולדות הספר העברי ביחסו של הקורא העברי אליו. אנו מרנישים את מאות החותמים של מצפה כהרניש משפחה אחת בריאה, שכל חבר וחבר שלה משמש יסוד לממשלת היצירה העברית ברחוב היהודים ושלמונה, שלטון חיוני מבריא: שלטון הניטמינים בנוף האומה הקם לחיים חדשים בתקופתנו. – הוצאת מצפה הראתה קודם כל לעצמה, שפקע כוח אפוטרופסוטה של הנדבה והמיצינאטיות על הוצאת-הספרים העברית ושאת מקומו הולך ותופש כוח אחר: כוח כבושו של הספר עצמו כאשר משמש הוא צורך ממדרגה ראשונה. ומובן מאליו, שבשנוי-ערכין זה קשור גם השנוי השני, שערכו אינו פחות מזה: שנוי מעמדו של היוצר עצמו. קורת-רוח מיוחדת מורגשת בזה, שאת עמלו של הסופר העברי אין מלוה יותר הרגש בעל דו-היסודות השליליים: רגש הנדבנות שבהוצאת ספרו לאור יחד עם רגש הפחד, שבהפסק הנדיבות שוב ישאר בודד עם כתב-היד שלו כאבן שאין לה הופכין. –

לאלה רצינו להציב ציון-בדרך על ידי האלמנך שאנו נותנים לחותמי מצפה, למשפחת-הקוראים שלנו לשנת תר"ק. רוצים אנו, לחתום את יחס הגומלין שבינינו ובין קוראינו בספר, שבו משתתפים טובי הכחות הרוחניים שלנו, החיים אתנו את חיי הספר העברי והחוננים אתנו יחד את חג נצחונה של היצירה העברית בשוק חיי-החולין שלנו, ההולכים ומתעלים מעצמם, שלא-מדעת ממש, על ידי הכנסת הספר אל גבולות הצורך הפשוט והמובן מאליו.

אלמנך-מצפה הראשון אינו עדיין התכלית המקווה על ידינו; ראשון הוא בשורת האלמנכים, שאנו מקוים לשכללם ולהרחיב אותם באיכות ובכמות משנה לשנה; ובמסרנו את הספר הראשון הזה לחותמינו, בטוחים אנו בהחלט, שהספר השני ימצא את משפחת קוראי מצפה כפולה ומכופלת, כאות נפש כל קורא עברי בארץ ובגולה.